

En effektivare europeisk säkerhetspolitik

PM, Miljöpartiet i EU-parlamentet, 2015-06-24

Vid denna veckas EU-toppmöte är säkerhets- och försvarsfrågor ett av de ämnen som ska diskuteras. Men många av de förslag som förs fram av EU-ledarna riskerar att göra EU mindre säkert, på grund av en alltför stark tonvikt vid militarisering.

De gröna partierna i EU har en annan vision för säkerhetspolitiken. I samband med toppmötet presenterar Bodil Valero (f.d. Ceballos), EU-parlamentariker och den gröna gruppens talesperson i säkerhetsfrågor, tio rekommendationer för en mer effektiv säkerhets- och försvarspolitik.

1. Det behövs en strategi – med fokus på internationell rätt

EU saknar i dag en definition av strategiska mål. Därför välkomnar vi gröna att det ska utvecklas en ny europeisk säkerhetsstrategi av EU:s höga representant för utrikesfrågor, Federica Mogherini. I stället för ett snävt fokus på försvarsindustrin vill vi gröna fokusera på hur EU aktivt kan verka för att internationell rätt, värderingar och normer respekteras, i synnerhet vad gäller östra och södra Europa.

2. Begränsa militärt våld

För närvarande har EU ingen klar doktrin när det gäller vid vilka tillfällen militärt våld får användas utomlands. En del av den nya strategin borde fokusera på mycket klara beskrivningar av tänkbara scenarier, så att vi begränsar användningen av militärt våld.

3. Migration är inte en militär fråga

Planerna att bruka militärt våld i migrationsmanhang – mot flyktingar och flyktingsmugglare – står i strid med EU:s grundläggande värderingar. Migration är inte ett hot mot EU:s kollektiva säkerhet eller medlemsstater.

4. Minska försvarsanslagen – samordna bättre

EU:s 28 medlemsländer avsätter tillsammans ca 200 miljarder euro per år på försvarskostnader, näst mest globalt. I debatten hörs ofta röster som manar till förhöjda nationella försvarsanslag. Istället borde EU-länderna kunna minska försvarsanslagen och samtidigt förbättra försvarsförmågan genom bättre samordning. Det går att använda befintliga EU-regler för att öka transparensen, bekämpa korruptionen och minska den enorma industriella överkapaciteten.

5. Skärp kontrollen av vapenexporten

Det finns idag åtta kriterier inom EU som styr medlemsstaternas exportbeslut. Men de gemensamma minimikriterierna respekteras sällan och när det görs sker det inte på ett konsekvent sätt. Vi måste därför stärka kontrollen av vapenexporten i alla EU-länderna.

6. Regler för drönare

Ett europeiskt program för obemannade drönare (icke-bemannade radiostyrda flygplan) lanserades vid Europeiska rådets möte i december 2013.

Europaparlamentet antog 27 februari 2014 en resolution som kräver rättsliga ramar för att motverka missbruk av drönare. Ändå har den höga representanten för utrikesfrågor inte vidtagit några åtgärder. Vi behöver ett regelverk som förhindrar att drönare används illegalt, till exempel i syfte att döda människor.

7. Ingen försvarsforskning i EU-budgeten

Överkapaciteten i den europeiska försvarsindustrin behöver minska. Ändå har konservativa politiska krafter lyckats öppna EU:s budget för försvarsforskning. För närvarande diskuteras tilläggsstöd från EU-budgetens strukturfonder. Ett sådant förfarande hindrar en nödvändig reform av sektorn och berövar den civila industrisektorn, den offentliga sektorn och universitet viktiga anslag.

8. Avrusta pensionsfonderna

Nya nedrustningsinitiativ måste fokusera även på finansmarknaden. För närvarande investerar pensionsfonder och försäkringsbolag urskillningslöst i bolag som tillverkar vapen utomlands, t.ex. landminor och klustervapen, som dagligen skadar och dödar civila runtom i världen.

9. Öka insynen i EU-uppdragen

Allt sedan lanseringen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna har EU inlett över 30 civila och militära insatser. Med anledning av ett par medialt uppmärksammade skandaler nyligen har det framgått att det behövs betydligt fler åtgärder för att öka transparensen, redovisningen och respekten för moraliska och etiska standarder, i synnerhet vad gäller genusperspektiv.

10. Satsa mer på förebyggande åtgärder

Två tredjedelar av de genomförda uppdragen inom EU:s försvars- och säkerhetspolitik har varit civila. Det visar på EU:s framgångar som en civil aktör. Men mer måste göras eftersom de civila processerna är för långsamma på att svara när kriser uppstår. Det saknas ofta kompetent personal och det finns ingen gemensam träning inför utstationeringen i fält. Dessutom måste mer göras inom förebyggande insatser, särskilt vad gäller kompetenser i fältarbete, inom förlikning, medling och dialog. De civila insatserna bör i högre grad fokusera på konfliktens grundorsaker.
